

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Bilag til Kommissionens meddelelse: ”Fremme af en europæisk tilgang til kunstig intelligens” –Koordineret plan for Kunstig intelligens – Revision (KOM (2021) 205 – Bilag)

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) præsenterede den 21. april 2021 en revideret koordineret plan for kunstig intelligens (herfra ’reviderede plan’) som opfølgning på den første koordinerede plan for kunstig intelligens fra december 2018. Den reviderede plan genbekræfter målet om at koordinere indsatsen mellem Kommissionen, EU’s medlemsstater og den private sektor for at maksimere udbyttet af kunstig intelligens i Europa. Den reviderede plan følger både op på indsatserne fra den første plan og præsenterer en række nye indsatser, som skal understøtte, at EU opnår et ekspertisemiljø inden for kunstig intelligens. Dette skal gøres ved at sætte de rette vilkår for kunstig intelligens i Europa, gøre EU verdensførende inden for forskning og få nye innovative løsninger på markedet, sørge for at kunstig intelligens er til gavn for samfundet og styrke anvendelse og udviklingen af kunstig intelligens inden for strategiske områder.

Regeringen støtter den reviderede plan og understreger, at en europæisk tilgang til kunstig intelligens skal tjene samfundets interesser og bidrage til både den digitale og grønne omstilling af samfundet og økonomien. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi og samfund i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer. Regeringen arbejder for, at danske virksomheder, vidensinstitutioner og den offentlige sektor har let adgang til at deltage i den reviderede plans konkrete initiativer.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 21. april 2021 en ”koordineret plan for kunstig intelligens - revision” som bilag til meddelelsen ”Fremme af en europæisk tilgang til kunstig intelligens” (KOM(2021) 205). Meddelelsen, som er modtaget i dansk sprogversion den 24. juni 2021, peger på fire overordnede områder, hvor Kommission sammen med medlemsstaterne og den private sektor kan igangsætte, handle og koordinere indsatser for at maksimere udbyttet af kunstig intelligens.

Den reviderede plan blev præsenteret sammen med et forslag om forordningen om harmoniserede regler for kunstig intelligens og ændring af visse af Unionens lovgivningsmæssige retsakter (KOM (2021) 206). Til sammen udgør de opfølgningen på den tostrengede europæiske tilgang til kunstig intelligens for henholdsvis en investeringsorienteret indsats for at opnå et ekspertisemiljø for kunstig intelligens samt en lovgivningsramme for at opnå et tillidsmiljø for kunstig intelligens, som blev præsenteret af Kommissionen den 19. februar 2020 i hvidbogen om kunstig intelligens (KOM (2020) 65).

Den reviderede plan er samtidig en opdatering og efterfølger til den første koordinerede plan for kunstig intelligens, som Kommissionen præsenterede den 7. december 2018 (KOM (2018) 795). Den iværksatte blandt andet fælles mål for kunstig intelligens, igangsættelse af nationale strategier for kunstig intelligens samt udviklingen af etiske retningslinjer for pålidelig kunstig intelligens. Derudover satte den også en strategisk retning for investeringer under programmet for et Digitalt Europa og forsknings- og innovationsprogrammet Horisont Europa under EU's flerårige budget for 2021-27, samt allokerede 1,5 mia. EUR (løbende priser)¹ til kunstig intelligens under Horisont 2020 i perioden 2019-20.

Den reviderede plan skal også ses i relation til Kommissionens meddelelse om Europas Digitale Årti (KOM (2021) 118), hvor planen understøtter en række af meddelelsens 2030-mål herunder udbredelsen af digital teknologi og digitalisering af virksomheder og den offentlige sektor. Den reviderede plan hænger ligeledes tæt sammen med udmøntningen af den europæiske datastrategi (KOM (2020) 66).

3. Formål og indhold

Den reviderede koordinerede plan for kunstig intelligens har til formål at koordinere Europas politikker og investeringer i kunstig intelligens, for at styrke investeringer, innovation og optag af kunstig intelligens på tværs af EU. Samtidig skal den indfange de teknologiske, økonomiske og politiske udviklinger, der har fundet sted siden den første koordinerede plan fra slutningen af 2018 samt lægge en ny strategisk retning for kunstig intelligens i EU. Den reviderede plan er Kommissionens bud på, hvordan EU dels kan blive globalt konkurrencedygtig inden for kunstig intelligens og vise globalt lederskab i udviklingen af menneskecentreret og pålidelig kunstig intelligens.

Den reviderede plan sætter retningen for investeringer i programmet for et Digitalt Europa og Horisont Europa, hvor Kommissionen forpligter sig til at investere 1 mia. euro årligt i kunstig intelligens for 2021-27. Ligeledes opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten, hvoraf 20 procent er allokert til digitale initiativer, til at

¹ Medmindre andet angives, er der herefter tale om løbende priser.

understøtte den reviderede plan. Målsætningen er, at medlemsstaterne, Kommissionen og den private sektor samlet investerer 20 mia. euro årligt i kunstig intelligens i EU til og med 2030.

Derudover skal den reviderede plan for kunstig intelligens skabe synergier mellem de nationale strategier for kunstig intelligens og sikre, at der skabes øget europæisk værdi gennem regionale, nationale og europæiske tiltag, adressere globale udfordringer vedrørende klima og sundhed, og understøtte en pålidelig, sikker, bæredygtig og inkluderende tilgang til kunstig intelligens.

Den reviderede plan varsler ikke nye konkrete initiativer, men samler forskellige politiske strategier, instrumenter og programmer, som bidrager til at indfri Kommissionens og medlemsstaternes mål for kunstig intelligens eller peger mod kommende strategier. Den reviderede plan indeholder 4 hovedafsnit med i alt 17 fokusområder. For hvert fokusområde, giver planen først et overblik over, hvilke handlinger der er blevet iværksat siden den første koordinerede plan for kunstig intelligens blev lanceret, dernæst hvilke initiativer Kommissionen planlægger at iværksætte og til sidst, hvad Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at gøre.

Skabe grundforudsætninger for udvikling og optagelse af kunstig intelligens i EU

1. Erhverve, pulje og dele politisk indsigt i kunstig intelligens gennem fælles analyser, interessentmøder- og konferencer og højniveau medlemsstatsmøder.
2. Udnytte datapotentialet ved at lancere en dataretsakt i efteråret 2021, en implementeringsretsakt for højværdidata fra den offentlige sektor, lancere en industrialliance for data, edge- og cloudteknologi, samt investerer i en europæisk cloudføderation og sektorspecifikke dataområder.
3. Fremme kritiske databehandlingskapacitet inden for supercomputere, mikroelektronik samt cloud- og edgeteknologi.

Gøre EU til et sted, hvor ekspertise trives, lige fra laboratoriet til markedet

4. Samarbejde med interessenter, f. eks. gennem det europæiske partnerskab om kunstig intelligens, data og robotteknologi; supercomputere; digitale teknologier; fotonik og produktion, samt ekspertgrupper.
5. Opbygge og mobilisere forskningskapaciteter under Horisont Europa blandt andet ved at etablere fyrtårnsprojekter og ekspertisecentre for kunstig intelligens i Europa.
6. Skabe et miljø, hvor udviklere kan teste og eksperimentere, og SMV'er og offentlige forvaltninger kan indføre kunstig intelligens blandt andet ved at medfinansiere test- og forsøgsfaciliteter og etablere et netværk af europæiske digitale innovationshubs.

7. Støtte finansiering og skalering af innovative idéer og AI -løsninger gennem investeringsprogrammer og den europæiske investeringsbank.

Sørge for, at kunstig intelligens er til gavn for mennesker og udgør en positiv kraft i samfundet

8. Pleje talent og forbedre udbuddet af de færdigheder, der er nødvendige for at muliggøre et velfungerende økosystem for kunstig intelligens, bl.a. gennem programmet for et Digitalt Europa og Horisont Europa.
9. Udvikle en politisk ramme, der kan skabe tillid til kunstig intelligens
10. Fremme EU's vision om bæredygtig og pålidelig kunstig intelligens i verden gennem et tæt samarbejde med blandt andet internationale standardiseringsorganisationer og OECD.

Ophygge strategisk lederskab i sektorer med stor indvirkning

Støtte frembringelsen og udbredelsen af nye innovative løsninger gennem særligt programmet for et Digitalt Europa og Horisont Europa på en række udvalgte områder.

11. *Miljø og klima* ved blandt andet at etablere grønne dataområder, stor-skala klimasimuleringer samt sænke energiforbruget fra den digitale sektor.
12. *Sundhed* ved blandt andet at etablere et dataområde for sundhed og testfaciliteter for kunstig intelligens inden for sundhed.
13. *Robotteknologi* ved blandt andet at lancere et offentligt-privat partnerskab for robotter i Horisont Europa, og fokusere på robotter i testfaciliteter og digitale innovationshubs.
14. *Den offentlige sektor* ved blandt andet at lancere et program der støtter offentlige myndigheder med at indkøbe og anvende kunstig intelligens og et fælles dataområde for innovative offentlige indkøb.
15. *Retshåndhævelse og grænsekontrol* ved blandt andet at etablere et dataområde for sikkerhed rettet mod retshåndhævelse og en værktøjskasse med særlig fokus på pålidelig, lovlig og ansvarlig anvendelse af kunstig intelligens på retsområdet.
16. *Mobilitet* ved blandt andet at lancere en køreplan for kunstig intelligens for mobilitet, oprette et dataområde for mobilitet og lancere en implementeringsretsakt for tekniske specifikationer i automatiserede køretøjer.
17. *Landbrug* ved blandt andet at etablere et dataområde og testfaciliteter for landbrug samt lancere et partnerskab om landbrugsdata.

I appendiks 1 for den reviderede plan angives der en oversigt over initiativer samt en tidslinje over, hvornår Kommissionen venter de iværksættes. I appendiks 2 gives en oversigt over nationale strategier for kunstig intelligens i EU og Norge.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv direkte økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv. Indholdet kan dog senere udmøntes i konkrete retsakter, der potentielt medfører væsentlige konsekvenser for erhvervslivet og offentlige myndigheder, herunder administrative konsekvenser.

8. Høring

Den reviderede plan er sendt til høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 21. april 2021 med frist for bemærkninger den 5. maj 2021. Der er modtaget svar fra Dansk Metal og IT-Branchen.

Generelle bemærkninger

Dansk Metal bakker overordnet op om Europa-Kommissionens nye plan, der adresserer en række centrale spørgsmål i forhold til at skabe en positiv udvikling for kunstig intelligens og robotter i Europa. Dansk Metal mener, at EU skal prioritere en betragtelig mængde ressourcer på kunstig intelligens for at sikre sig en ledende rolle i verden på dette område.

IT-Branchen mener, at en forsigtig og præventiv tilgang til EU-regulering af kunstig intelligens kan have en stor effekt på innovations-højden i EU. IT-Branchen foreslår derfor, at reguleringen af kunstig intelligens bør gå hånd i hånd med en målrettet indsats i forhold til at sikre, at EU er attraktivt for økosystemet af iværksætter- og vækstvirksomheder inden for området med særligt fokus på at tiltrække og fastholde disse tech-startups.

Specifikke bemærkninger

Robotteknologi

Dansk Metal bakker op om de af Europa-Kommissionen identificerede indsatsområder. Særligt Europa-Kommissionens fokus på at opretholde Europas forspring på robotteknologi udgør et afgørende spor for at bevare Europas stærke industri med industriarbejdspladser, der bidrager med milliarder af eksportkroner. Nye teknologier til produktionen kan være dét, der gør, at de europæiske virksomheder forbliver konkurrencedygtige. Europa-Kommissionen peger selv på, at “the costs of non-action could be significant”. Dansk Metal bakker derfor op om ambitiøse initiativer på dette område.

Dansk Metal efterlyser konkrete mål og ambitioner for brugen af robotter i Europa, ligesom Dansk Metal gerne ser behovet for at være førende inden for robotter og teknologi adresseret endnu tydeligere af EU's medlemslande. På klimaområdet har EU vedtaget ambitiøse mål for reduktion af drivhusgasser. Dansk Metal foreslår, at Europa-Kommissionen tilsvarende opstiller klare målsætninger for, hvor mange robotter der i alt skal stå i europæiske virksomheder frem mod 2030, samt hvor stor en andel af verdens robotter der skal stå i Europa. Europa-Kommissionens egne kilder peger på, at Europa i disse år sakker bagud i forhold til lande som Kina og USA. Konkrete og synlige måltal kan være en vej til at indfri målsætningen om at sikre Europa en global førerposition på kunstig intelligens og robotter i de kommende år. Dansk Metal har også beskrevet dette forslag blandt flere andre i pjecen Made in Europe fra 2020.

Europæiske investeringer i kunstig intelligens

Dansk Metal mener det er helt centralt, at EU løbende prioriterer økonomiske midler til at udvikle kunstig intelligens og robotter til brug i industriens virksomheder for at sikre, at de europæiske industrivirksomheder i fremtiden er levedygtige, hvad enten det gælder store, mellemstore eller små virksomheder. Derfor mener Dansk Metal, at tilstrækkeligt med ressourcer over de kommende år bør øremærkes udvikling af kunstig intelligens og robotter til brug i særligt industriens virksomheder, for eksempel inden for programmerne Horizon Europe og Digital Europe.

IT-Branchen mener, at Europa skal investere endnu mere i at bevare sin styrkeposition som førende inden for forskning i kunstig intelligens, men også i høj grad investere i at få denne viden kommercialiseret til nye virksomheder og vækst i Europa. IT-Branchen vurderer, at dette er et område, der skal adresseres og at der med fordel kan skabes nye initiativer, der bygger bro mellem akademia og erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er stor opbakning til den reviderede koordinerede plan for kunstig intelligens fra alle medlemsstaterne og Norge.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen mener, at digitaliseringen skal tjene samfundets interesser ved, at digitalisering bidrager til at adressere samfundets udfordringer, mens etisk, ansvarlig og sikker digitalisering går hånd i hånd med digital vækst. Regeringen arbejder for, at den digitale økonomi og samfund i Europa generelt kendetegnes ved et højt niveau af tillid og tryghed, samt en stærk digital konkurrenceevne baseret på innovationsfremmende og teknologineutrale rammevilkår uden unødige byrder og barrierer.

Regeringen anser kunstig intelligens for en af de afgørende teknologier til at understøtte den digitale og grønne omstilling, styrke EU's konkurrenceevne, velstand og velfærd samt bidrage til en effektiv offentlige sektor med et højt niveau af borgerrettede digitale services. På den baggrund byder regeringen den reviderede koordinerede plan for kunstig intelligens velkommen og støtter ambitionen om at målrette, koordinere og samle indsatsen for en europæisk tilgang til menneskecentreret og pålidelig kunstig intelligens, herunder at koordinere prioriteter og investeringer, der understøtter udviklingen og optaget af kunstig intelligens i Europa. Regeringen ser frem til et tæt samarbejde med Kommissionen og de andre medlemsstater i udmøntningen af den reviderede plan.

Regeringen lægger vægt på, at europæiske initiativer vedrørende data og computerkapaciteter bygger op om styrkelsen af et fair og konkurrencepræget indre marked, der understøtter innovation, og som udgangspunkt er åbne og transparente for alle aktører, der lever op til europæisk lovgivning. Regeringen vil arbejde for, at danske virksomheder, vidensinstitutioner og offentlige myndigheder nemt kan deltage i europæiske projekter og har let adgang til fælleseuropæiske kapaciteter således, at de bidrager til udviklingen og optaget af kunstig intelligens i Danmark. Dette gælder for eksempel testfaciliteter, dataområder og ekspertisecentre for kunstig intelligens.

Regeringen ser frem til det videre arbejde og vil tage stilling til de konkrete initiativer, i takt med at disse fremsættes. Regeringen lægger vægt på, at den reviderede plans initiativer er i overensstemmelse med eksisterende EU-lovgivning og ikke foregriber igangværende forhandlinger eller påvirker implementering af færdigforhandlede retsakter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.